HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. szeptember 5.[1]

C-272/18. sz. ügy

Verein für Konsumenteninformation
kontra
TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co. KG

(az Oberster Gerichtshof [legfelsőbb bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Alkalmazandó jog – A valamely első országban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fogyasztók által valamely második országban letelepedett vállalkozókkal kötött, a második ország jogának hatálya alatt álló betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére irányuló vagyonkezelési szerződések – A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló Római Egyezmény – 593/2008/EK rendelet – Kizárt tárgykörök – Az 1. cikk (2) bekezdése – A társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések – Fogyasztói szerződésekre vonatkozó, védelmet biztosító szabályok – Kizárt szerződések – A Római Egyezmény 5. cikkének (4) bekezdése és az 593/2008 rendelet 6. cikkének (4) bekezdése – Szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv – A szolgáltató székhelyének jogát kijelölő jogválasztási kikötés tisztességtelen jellege”

I. Bevezetés

1. A Verein für Konsumenteninformation (egyesület a fogyasztók tájékoztatásáért, a továbbiakban: VKI), egy Ausztriában alapított fogyasztóvédelmi egyesület, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárást[2] indított a hamburgi (Németország) székhelyű TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co. KG (a továbbiakban: TVP) társasággal szemben aziránt, hogy e társaságot tiltsák el az Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal kapcsolatos üzleti tevékenysége keretében bizonyos szerződési feltételek alkalmazásától. E feltételek olyan vagyonkezelői szerződésekben szerepelnek, amelyek célja a Németországban alapított és betéti társaság formájában létrehozott zártvégű ingatlanalapokban meglévő részesedések kezelése. A szóban forgó feltételek között található a német jogot kijelölő jogválasztási kikötés.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében (HL 2009. L 110., 30. o.).

2. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) e jogválasztási kikötésnek a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvvel [3] való összeegyeztethetőségének kérdését veti fel, tekintettel különösen ezen irányelvnek a Bíróság által a Verein für Konsumenteninformation [4] ítéletben elfogadott értelmezésére. Az e kérdésre adandó válasz különösen attól a kérdéstől függ, hogy jogválasztás hiányában az osztrák jogot kell-e alkalmazni a vitatott vagyonkezelési szerződésekre, vagy épp ellenkezőleg, a német jogot. Ez utóbbi kérdés pedig a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló egyezmény [5] (és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [6] értelmezésétől függ.

3. E bíróság így több különböző kérdést terjesztett a Bíróság elé, amelyek *először is* annak meghatározására irányulnak, hogy e vagyonkezelési szerződések a „társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdéseket” vetnek-e fel, amelyeket a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet kizár a tárgyi hatálya alól, amennyiben a kültagi részesedésre vonatkoznak és szorosan kapcsolódnak az érintett betéti társaságok társasági szerződéséhez. Feltéve, hogy nem ez a helyzet áll fenn, e kérdések *ezt követően* arra vonatkoznak, hogy az említett szerződések ki vannak-e zárva az e jogi aktusok által a fogyasztói szerződések terén előírt védelmet biztosító szabályok hatálya alól azzal az indokkal, hogy a fogyasztóknak nyújtott szolgáltatásokat – ugyanezen szerződések alapján – kizárólag Ausztrián kívül nyújtják. Ezek a kérdések *végezetül* a vitatott jogválasztási kikötésnek a tisztességtelen feltételekről szóló irányelvvel való összeegyeztethetőségét érintik.

4. A jelen indítványban kifejtem, hogy miért kell véleményem szerint az alapügyben szóban forgóhoz hasonló vagyonkezelési szerződésekre alkalmazandó jogot a Római Egyezményben és a „Róma I” rendeletben szereplő szabályokkal összhangban meghatározni. Be fogom mutatni azokat az okokat, amelyek miatt úgy gondolom, hogy az ilyen szerződések, amelyek keretében a szolgáltatást a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országban, egy másik ország területéről távollevők között kell nyújtani, az e jogi aktusok által a fogyasztói szerződések terén előírt védelmet biztosító szabályok hatálya alá tartoznak. Végül kifejtem, hogy a vitatott szerződésekben szereplőhöz hasonló jogválasztási kikötés tisztességtelen, mivel nem tájékoztatja a fogyasztót arról a tényről, hogy a jogválasztás ellenére a szokásos tartózkodási helye szerinti ország törvényeinek kógens rendelkezései által számára biztosított védelemben részesül.

II. Jogi háttér

A. A Római Egyezmény

5. A Római Egyezménynek „Az egyezmény hatálya” címet viselő 1. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezen egyezmény rendelkezéseit kell alkalmazni a szerződéses kötelezettségekre minden olyan helyzetben, amikor különböző országok jogai között kell választani.

3 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o., a továbbiakban: tisztességtelen feltételekről szóló irányelv).

4 2016. július 28-i ítélet (C-191/15, a továbbiakban: VKI kontra Amazon ítélet, EU:C:2016:612).

5 Rómában, 1980. június 19-én aláírásra megnyitott egyezmény (HL 1980. L 266., 1. o.; kihirdette: a 2006. évi XXVIII. Törvény; a továbbiakban: Római Egyezmény).

6 A HL 2009. L 309., 87. o. szerint helyesbített 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2008. L 177., 6. o.; a továbbiakban: „Róma I” rendelet). Mind a Római Egyezmény, mind a „Róma I” rendelet *ratione temporis* alkalmazandó az alapeljárásra (lásd a jelen indítvány 9. pontját).

(2) E rendelkezéseket nem lehet alkalmazni az alábbiak esetében:

[…]

e) a társasági jogot, az egyesületi jogot, valamint a jogi személyekre vonatkozó jogot érintő kérdések, mint például a társaságok, egyesületek és más jogi személyek bejegyzés útján vagy más módon történő létrehozása, jogképessége, belső szervezete és működése vagy feloszlása, valamint a társasági tagok és a tisztségviselők jogszabályon alapuló személyes felelőssége a társaság, az egyesület, illetve a jogi személy kötelezettségeiért;

[…]”

6. A Római Egyezmény „Fogyasztói szerződések” címet viselő 5. cikke a következőket írja elő:

„(1) E cikk azon szerződésekre vonatkozik, amelyek tárgya áruk szállítása vagy szolgáltatások nyújtása egy személy (»a fogyasztó«) részére, annak szakmai vagy keresetszerűen folytatott tevékenységén kívüli célra, továbbá azon szerződésekre, amelyek az ilyen ügyletek finanszírozására irányulnak.

(2) A 3. cikk rendelkezései ellenére, a felek jogválasztása nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják azon ország jogának kötelező szabályai által biztosított védelemtől, ahol szokásos tartózkodási helye található, amennyiben:

– ezen országban a szerződés megkötését reklám vagy kifejezetten neki címzett ajánlat előzte meg, és a fogyasztó ezen országban a maga részéről az összes szükséges lépést megtette a szerződés megkötése érdekében,

vagy

– a másik fél vagy annak képviselője a fogyasztó rendelését ezen országban vette át, vagy,

[…].

(3) A 4. cikk rendelkezései ellenére, az e cikk hatálya alá tartozó szerződésekre – a 3. cikk szerinti jogválasztás hiányában – azon ország joga irányadó, amelyben a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, ha a szerződést az e cikk (2) bekezdésében leírt körülmények között kötik meg.

(4) E cikk nem vonatkozik az alábbiakra:

[…]

b) szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják;

[…]”

B. A „Róma I” rendelet

7. A „Róma I” rendelet „Tárgyi hatály” címet viselő 1. cikke az (1) és (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet szerződéses kötelezettségekre kell alkalmazni polgári és kereskedelmi ügyekben olyan helyzetekben, amikor különböző országok joga [helyesen: ütköző jogai] között kell választani.

E rendelet nem alkalmazható különösen az adó-, vám- és közigazgatási ügyekre.

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki a következőkre:

[…]

f) a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések, például a társaságok és más jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli szervezetek bejegyzés útján vagy más módon történő létrehozása, jogképessége, belső szervezete és működése vagy megszűnése, valamint a társaság, illetve szervezet tagjainak és tisztviselőinek személyes felelőssége a társaság vagy a szervezet kötelezettségeiért;

[…]”

8. E rendelet „Fogyasztói szerződések” címet viselő 6. cikke a következőket mondja ki:

„(1) A 5. és 7. cikk sérelme nélkül egy olyan szerződésre, amelyet egy természetes személy üzleti vagy szakmai tevékenységén kívüli célra (»a fogyasztó«) kötött egy másik, az üzleti vagy szakmai tevékenysége gyakorlásának keretében eljáró személlyel (»a vállalkozó«), annak az országnak a joga az irányadó, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a vállalkozó:

[…]

b) minden más esetben ilyen jellegű tevékenységei ebbe az országba vagy az ezen országot is magában foglaló országokba irányulnak.

és a szerződés e tevékenységekkel kapcsolatos.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a felek a 3. cikknek megfelelően megválaszthatják az alkalmazandó jogot azon szerződésükre, amely megfelel az (1) bekezdés követelményeinek. A felek jogválasztása azonban nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől – az (1) bekezdés alapján jogválasztás hiányában alkalmazandó jog értelmében – megállapodás útján nem lehet eltérni.

(3) Ha az (1) bekezdés a) vagy b) pontjában szereplő követelmények nem teljesülnek, a fogyasztó és a vállalkozó közötti szerződésekre alkalmazandó jogot a 3. és 4. cikk szerint kell meghatározni.

(4) Az (1) és a (2) bekezdés a következő szerződésekre nem alkalmazandó:

a) szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják;

[…]”

9. A „Róma I” rendelet felváltotta a Római Egyezményt. Ezt a rendeletet a 28. cikke értelmében a 2009. december 17-ét követően kötött szerződésekre kell alkalmazni. Nem vitatott, hogy az alapeljárás tárgyát képező, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás vonatkozik mind az ezen időpontot megelőzően kötött szerződésekre, mind pedig az ezen időpontot követően kötendő szerződésekre, így mindkét jogi aktus *ratione temporis* alkalmazandó.

C. A tisztességtelen feltételekről szóló irányelv

10. A tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatala előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

11. Az MPC Münchmeyer Capital AG Hamburg társaság (a továbbiakban: MPC) a német jog hatálya alá tartozó betéti társaság formájában létrehozott zárt végű alapokat strukturál és forgalmaz[7]. A TVP, amely az MPC 100%-os tulajdonában álló leányvállalata, a szóban forgó társaságok vagyonkezelője és alapító kültagja.

12. Ezen alapokat kezdettől fogva úgy alakították ki, hogy abban magánbefektetők és intézményi befektetők számára lehetővé tették a kültagként történő részesedés szerzését. Az említett alapokat strukturáló betéti társaságok társasági szerződése a TVP-t vagyonkezelőként és alapító kültagként további kültagok felvételére hatalmazta fel.

13. E célból az MPC egy másik leányvállalatát potenciális befektetők toborzásával bízták meg. Az MPC által strukturált alapokban való részesedésre vonatkozó kiadványokat különösen (bizonyos esetekben pedig kizárólagosan) Ausztriában terjesztették.

14. Az érdeklődő befektetők részesedést szerezhettek ezekben az alapokban, nevezetesen oly módon, hogy a TVP-hez vagyonkezelési szerződés *(Treuhandvertrag)* megkötésére vonatkozó ajánlat formájában belépési nyilatkozatot intéztek. A részesedésnek megfelelő összeget az osztrák bankokban e célból nyitott vagyonkezelői számlák *(Treuhandkonten)* egyikére kellett befizetni. A befektetők így közvetve vagyonrendelőként, a TVP-n mint a kültagi részesedésüket vagyonkezelőként kezelő társaságon keresztül léptek be az említett alapokba. E jogcímen a TVP saját nevében, de a szóban forgó befektetők javára gyakorolja a részesedésből származó jogaikat. A befektetőknek továbbítja a részesedésből származó osztalékokat és az egyéb vagyoni értékű hasznot. A TVP továbbítja a befektetőknek azokat az információkat is, amelyeket az üzletmenetről kap az alapoktól. E különböző szolgáltatásokért a TVP átalánydíjban részesül.

15. A TVP-vel ily módon megkötött vagyonkezelési szerződések többek között a következő feltételt (vagy egy ennek megfelelő feltételt) tartalmazzák:

„A vagyonkezelési szerződés a Németországi Szövetségi Köztársaság jogának hatálya alá tartozik. A teljesítés helye, illetve az e szerződésből eredő, valamint az e szerződés létrejöttével kapcsolatos valamennyi jogvitában a bíróság joghatóságát megalapozó ok a vagyonkezelő székhelye, amennyiben ennek kikötését törvény megengedi”.

16. 2013. szeptember 6-án a VKI jogsértés megszüntetésére irányuló eljárást indított a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria) előtt aziránt, hogy a TVP-nek tiltsák meg az Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal szembeni gazdasági tevékenysége körében az Általános szerződési feltételekben, amelyeket az általa kötött szerződésekhez alapul vesz, vagy az ennek kapcsán használt szabványszerződésekben bizonyos feltételek alkalmazását, többek között arra hivatkozással, hogy azok a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló irányelv és az ezt átültető osztrák jog értelmében tisztességtelenek. A VKI továbbá engedélyt kért az ítélet közzétételére.

7 Bővebb magyarázatért lásd: a jelen indítvány 9. lábjegyzetét.

17. A VKI által indított eljárás különösen a jelen indítvány 15. pontjában idézett, vagyonkezelői szolgáltatások teljesítési helyére vonatkozó feltételre és a vagyonkezelési szerződésre alkalmazandó jogra irányul. Ennek keretében a VKI arra hivatkozott, hogy különösen a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet[8] rendelkezéseinek megfelelően a vitatott feltételek jogellenességét nem az e szerződésekre alkalmazandó jog, hanem a *lex loci damni*, tehát az osztrák jog alapján kell megítélni. A Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet alapján is ez a jog alkalmazandó.

18. A TVP a VKI által indított kereset elutasítását kérte. E társaság szerint a „Róma I” rendelet rendelkezéseinek megfelelően a vagyonkezelési szerződésekre alkalmazandó német jogot kell alkalmazni a vitatott feltételek jogszerűségének meghatározásához. Egyébiránt a szerződések és az érintett betéti társaságok társasági szerződései olyan szorosan összefonódnak, hogy az előbbi szerződéseknek szükségszerűen ugyanazon jog hatálya alá kell tartozniuk, mint az utóbbiaknak, tehát ebben az esetben is a német jog hatálya alá. A TVP ezenkívül az említett szerződésekben megállapított valamennyi szolgáltatást Németországban nyújtotta, és Ausztriában nincsen sem telephelye, sem fiókja vagy akár munkavállalója.

19. 2015. szeptember 3-i ítéletével a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) helyt adott a VKI keresetének. E bíróság az osztrák jogot alkalmazva megtiltotta a TVP számára, hogy az Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal szembeni gazdasági tevékenysége során az e keresettel érintett feltételeket alkalmazza, köztük a jogválasztási kikötést. A bíróság az ítélet közzétételére vonatkozó kérelemnek is helyt adott.

20. 2016. szeptember 13-i végzésével az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbíróság, Ausztria) hatályon kívül helyezte a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) által hozott ítéletet és az ügyet visszautalta e bírósághoz a tényállás kiegészítése és új határozat hozatala érdekében. A fellebbviteli bíróság a VKI kontra Amazon ítéletre hivatkozással megállapította, hogy a vitatott jogválasztási kikötés érvényességét a német jog alapján kell vizsgálni, azonban – e jognak megfelelően – egy ilyen feltétel tisztességtelen, amennyiben megtéveszti a fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag az említett jogot kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet rendelkezései alapján a szokásos tartózkodási helye szerinti ország, jelen esetben Ausztria jogának kógens rendelkezései által biztosított védelemben is részesül.

21. A VKI és a TVP is fellebbezést nyújtott be e végzés ellen az Oberster Gerichtshofhoz (legfelsőbb bíróság, Ausztria). E körülmények között e bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Kiterjed-e a Római Egyezmény] 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában és a [„Róma I” rendelet] 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt, a hatály alóli kivétel a vagyonrendelő és olyan vagyonkezelő közötti megállapodásokra is, aki a vagyonrendelő számára betéti társaságban tart fenn társasági részesedést, különösen, ha társasági és vagyonkezelési szerződések összefonódásáról van szó?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni [a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv] 3. cikkének (1) bekezdését, hogy a vállalkozó és a fogyasztó között kötött, a kültagi részesedés kezelésére vonatkozó vagyonkezelési szerződésben szereplő feltétel, amelyet egyedileg nem tárgyaltak meg, és amely

8 A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 199., 40. o.; helyesbítés: HL 2016. L 39., 63. o.; a továbbiakban: „Róma II” rendelet).

szerint a betéti társaság székhelye szerinti állam joga alkalmazandó, tisztességtelen, ha a vagyonkezelési szerződés egyetlen célja a kültagi részesedés kezelése, és a vagyonrendelőt a közvetlen társasági tag jogai és kötelezettségei illetik meg?

3) Az első vagy a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Módosul-e ez a válasz, ha a vállalkozónak az általa teljesítendő szolgáltatások nyújtása céljából nem kell a fogyasztó lakóhelye szerinti államba mennie, köteles azonban a részesedésből származó kifizetéseket, valamint egyéb vagyoni értékű hasznokat és a[z érintett társaság részesedéssel kapcsolatos üzletmenetére] vonatkozó információkat a fogyasztónak továbbítani? Ennek során jelentősége van-e annak, hogy a „Róma I” rendelet vagy a Római Egyezmény alkalmazható-e?

4) A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Ennél a válasznál kell-e maradni, ha ráadásul a fogyasztó jegyzési igényét a tartózkodási helye szerinti államban írták alá, a vállalkozó a részesedésre vonatkozó információkat az interneten is rendelkezésre bocsátja, és kifizető ügynökséget hoz létre a fogyasztó lakóhelye szerinti államban, ahova a fogyasztónak be kell fizetnie a részesedés összegét, jóllehet a vállalkozó az e bankszámla feletti rendelkezésre nem jogosult? Ennek során jelentősége van-e annak, hogy a „Róma I” rendelet vagy a Római Egyezmény alkalmazható-e?

22. A 2018. március 28-i előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2018. április 20-án érkezett a Bíróság Hivatalához. A VKI, a TVP és az Európai Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. Ugyanezek a felek részt vettek a 2019. február 27-én tartott tárgyaláson.

IV. Elemzés

23. A jelen ügyben a VKI által a TVP ellen indított, jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás hátterét az Ausztriában lakóhellyel rendelkező magánbefektetőknek a német jog szerinti betéti társaság formájában létrehozott zártvégű ingatlanalapokban fennálló részesedései alkotják [9]. Pontosabban a befektetők, ezen alapokba való belépési kérelem aláírásával nem léptek be *közvetlenül* a szóban forgó társaságok tőkéjébe. Valójában a részesedésük összegét a TVP-re (aki e társaságok vagyonkezelője és alapító kültagja) bízták és e társasággal *vagyonkezelési szerződést (Treuhandverträge)* írtak alá e részesedések kezelése céljából [10].

9 A VKI észrevételeiből kitűnik, hogy az MPC által létrehozottakhoz hasonló zártvégű alapok tevékenysége tőkebevonás, azáltal, hogy az e célból létrehozott társaságok tőkéjében részesedést bocsátanak ki és értékesítenek annak érdekében, hogy ingatlanjavakba fektessék be, mivel a cél a jövedelemtermelés a szóban forgó javak bérbeadása és értékesítése révén. A részesedést a befektetők csak korlátozott ideig jegyezhetik. Amint az előírt tőke összegyűlt, az alap zártvégűvé válik, és nem bocsát ki új részesedést. A kezdetben kibocsátott részesedéseket az alapok nem, vagy csak nagyon szigorú feltételek mellett vásárolják vissza. Az ilyen jellegű alapok különösen Németországban terjedtek el (lásd e problémakör kapcsán: Trstenjak főtanácsnok E. Friz ügyre vonatkozó indítványa, C-215/08, EU:C:2009:522, 33., 42. és 43. pont, valamint az idézett hivatkozások). A VKI továbbá jelzi, hogy 2002 óta körülbelül 16 000 osztrák fogyasztó kötött vagyonkezelési szerződést a TVP-vel az MPC alapjaiban való részesedés szerzése érdekében.

10 Nem vitatott, hogy a befektetők azt is választhatták, hogy az alapokat strukturáló társaságba közvetlenül belépnek mint kültag, és a német cégjegyzékbe bejegyeztetik magukat. Az alapeljárásban ugyanakkor nem erről a helyzetről van szó.

24. Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a *Treuhand* (a német jog jogintézményét takaró kifejezés, amely a francia jog vagyonkezelésével rokon) keretében egy *„vagyonrendelő” (Treugeber)* átruházza a tulajdonában lévő eszközöket egy *„vagyonkezelőre” (Treuhänder)*, akinek ezen eszközöket a saját vagyonától elkülönítve kell tartani és egy kedvezményezett (aki lehet a vagyonrendelő is, azonban ez nem szükségszerű) javára meghatározott cél érdekében kell kezelni. Mint az átruházott eszközök tulajdonosa, a vagyonkezelő a *saját nevében*, de a kedvezményezett *javára* jár el [11].

25. A vitatott vagyonkezelési szerződések révén így a TVP, amely a szóban forgó betéti társaságokban „közvetlen” kültag, a saját nevében, azonban számos befektető – akik egyszerre vagyonrendelők és a részesedésekre vonatkozó vagyonkezelés kedvezményezettjei – javára kezeli az e társaságokban a tulajdonát képező részesedéseket. Ily módon a befektetők (a kérdést előterjesztő bíróság szóhasználatával élve) „közvetetten beléptek” az említett társaságokba [12].

26. A VKI által a TVP-vel szemben indított, jogsértés megállapítására irányuló eljárás tárgya az e *vagyonkezelési szerződésekben* (vagy pontosabban az ugyanezen szerződések alapjául szolgáló Általános szerződési feltételekben és az e célból használt szabványszerződésekben) *előírt különböző feltételek jogszerűsége*. A VKI többek között előadja, hogy a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében e feltételek tisztességtelenek. Mivel a TVP székhelye Németországban található, és mivel a VKI az Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztók érdekeit képviseli, így felmerül a kérdés, hogy mely jog alkalmazandó e keresetre.

27. A VKI kontra Amazon ítéletben a Bíróság lényegében megállapította, hogy az állítólagosan jogellenes szerződési feltételeknek a valamely tagállamban letelepedett, és más tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal szerződéseket kötő vállalkozás általi alkalmazásával szemben indított jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásra alkalmazandó jogot a „Róma II” rendelet 6. cikkének (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni. [13] Ellenben valamely adott szerződési feltétel tisztességtelen jellegének kérdése a szerződésre alkalmazandó jog hatálya alá tartozik, amelyet főszabály szerint a Római Egyezmény vagy a „Róma I” rendelet értelmében kell meghatározni. [14] A jelen esetben a VKI által a TVP ellen indított eljárás magában foglalja tehát a vitatott vagyonkezelési szerződésre alkalmazandó jog meghatározását.

28. E tekintetben a TVP az e szerződésekben rögzített, a német jogot kijelölő jogválasztási kikötésre hivatkozik alkalmazandó jogként, amely a saját székhelye és a betéti társaságok székhelyének is a joga. A VKI azonban e feltétel tisztességtelen jellegére hivatkozik. A VKI kontra Amazon ítéletben ugyanis a Bíróság megállapította, hogy hasonló feltétel megtéveszti fogyasztót, ha nem tájékoztatja arról, hogy a választott jogtól függetlenül a „Róma I” rendelet által a fogyasztói szerződések terén előírt, a szokásos

11 A *Treuhand* és a vagyonkezelés a *Common Law* rendszerű országok *trust* jogintézményéhez hasonlít (összehasonlító jogi elemzéshez lásd: Braun, A. és Swadling, W., „Chapter six – Management: Trust, Treuhand and Fiducie”, in: Van Erp, S. és Akkermans, B., *Cases, Materials and Text on Property Law, Ius commune casebooks for the common law of europe*, Hart, 2012., 553–615. o.). Márpedig a Római Egyezmény az 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában és a „Róma I” rendelet az 1. cikke (2) bekezdésének h) pontjában kizárja a tárgyi hatálya alól a *trustok* létrehozását és a trust által a vagyonrendelők, a *trusteek* és a kedvezményezettek közötti kapcsolatok létrehozatalát. E kizárás mindazonáltal nem alkalmazandó *a priori* az alapeljárásban. Mario Giuliano, a milánói egyetem professzora és Paul Lagarde, a Paris I egyetem professzora által írt, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló egyezményre vonatkozó jelentésből (HL 1980. C 282., 1. o., a továbbiakban: Giuliano–Lagarde jelentés) kitűnik, hogy e kizárásnak főszabály szerint kizárólag a *trustok* a tárgya és nem vonatkozik a „kontinentálisnak látszó jogintézményekre” (lásd: e jelentés 13. o.). Mindenesetre, mivel e kizárás alkalmazhatóságának kérdését a kérdést előterjesztő bíróság nem terjesztette elő és a Bíróság előtt nem vetették fel, nem térek ki rá a jelen indítványban.

12 A kérdést előterjesztő bíróság nem bocsát rendelkezésre több részletet a szóban forgó befektetések jogi képviseletének módját illetően.

13 Emlékeztetek arra, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló kereset szerződésen kívüli kötelmen alapul, hiszen nem jön létre szerződés a vállalkozás és a fogyasztóvédelmi egyesület között. E tekintetben a „Róma II” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tisztességtelen versenyt megvalósító cselekményből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra alkalmazandó jog azon ország joga, amelyben az a versenyviszonyokat vagy a fogyasztók kollektív érdekeit sérti vagy sértheti. A VKI kontra Amazon ítéletben (42. pont) a Bíróság megállapította, hogy az e rendelkezés értelmében vett „tisztességtelen verseny” magában foglalja az általános értékesítési feltételek közé beiktatott tisztességtelen feltételek alkalmazását, amennyiben az sértheti a fogyasztók mint csoport kollektív érdekeit, és ezáltal befolyásolhatja a piaci versenyviszonyokat.

14 Lásd ebben az értelemben: VKI kontra Amazon ítélet, 35–60. pont.

tartózkodási helye szerinti jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben részesül.[15] A TVP válasza szerint ezen ítélkezési gyakorlatot nem lehet átültetni az alapeljárásra. A vitatott jogválasztási kikötés ugyanis csupán deklaratív: az alapeljárás tárgyát képező vagyonkezelési szerződésekre mindenképpen a szóban forgó társaságokra alkalmazandó német jogot kell alkalmazni.

29. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével arra kér választ a Bíróságtól, hogy – amint azt a TVP állítja – ezeket a vagyonkezelési szerződéseket a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet kizárja-e a tárgyi hatálya alól, kizárás jogcímén az ezen egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában és e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt, „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések[et]”, és amennyiben igen, milyen mértékben. Elsőként e kérdéskörrel fogok foglalkozni (A szakasz).

30. Arra az esetre nézve, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződések a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet tárgyi hatálya alá tartoznak, a kérdést előterjesztő bíróság a harmadik és negyedik kérdésével azt kívánja meghatározni, hogy e szerződések az ezen egyezmény 5. cikkében és az e rendelet 6. cikkében szereplő, fogyasztói szerződések terén előírt védelmet biztosító rendelkezések hatálya alá tartoznak-e. Pontosabban az e két cikk (4) bekezdésében előírt – a TVP által hivatkozott – kizárás hatályára vonatkozóan vet fel kérdést, amely szerint e védelmet biztosító szabályok nem alkalmazandók a „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésekre, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”. E kérdéseket másodikként, az egyszerűség kedvéért együtt vizsgálom (B szakasz).

31. Ezen indítványt végül a kérdést előterjesztő bíróság második kérdésének elemzésével zárom, amely a vitatott jogválasztási kikötésnek a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett tisztességtelen jellegére vonatkozik (C szakasz).

A. A „társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdésekre” vonatkozó kivétel alkalmazhatatlanságáról (első kérdés)

32. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az általuk előírt „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések[re]” vonatkozó kizárás magában foglalja az olyan vagyonkezelési szerződésből eredő szerződéses kötelezettségeket, amelyek célja valamely betéti társaságban való részesedés kezelése, különösen, amikor e szerződés és e társaság társasági szerződése összefonódik.

33. A Római Egyezményt és a „Róma I” rendeletet, amint azt az 1. cikkük (1) bekezdése előírja, a „szerződéses kötelezettségekre”[16] kell alkalmazni. Az ilyen kötelezettségekre alkalmazandó jogot főszabály szerint az e jogi aktusok kollíziós szabályai alapján kell meghatározni.

15 Lásd: a jelen indítvány 83-90. pontját.

16 A „szerződéses kötelezettségeknek” e jogi aktusok értelmében vett fogalma az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt jogi kötelezettségre vonatkozik. Lásd: 2016. január 21-i ERGO Insurance és Gjensidige Baltic ítélet (C-359/14 és C-475/14, EU:C:2016:40, 44. pont).

34. Az említett jogi aktusok 1. cikkének (2) bekezdése ugyanakkor kifejezetten kizár bizonyos tárgyköröket a hatályuk alól. Különösen, a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdése f) pontjának megfelelően, azok nem alkalmazandók „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések[re]”. Következésképpen a hasonló „kérdésekre” alkalmazandó jogot a nemzeti jogok kollíziós szabályai szerint kell meghatározni.[17]

35. Nem vitatott, hogy valamely vagyonkezelési szerződés általában a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet tárgyi hatálya alá tartozó „szerződéses kötelezettségeket” hoz létre a felek között.

36. Mindazonáltal a jelen ügyben a VKI által a TVP-vel szemben indított eljárással érintett vagyonkezelési szerződések sajátos vonása, hogy egyrészt betéti társaságokban való részesedés kezelésére vonatkoznak, másrészt pedig, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság szóhasználatával élve – „összefonódás” van e szerződések és a szóban forgó társaságok társasági szerződése között.

37. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és a Bírósághoz benyújtott észrevételekből kitűnik, hogy ezen összefonódás abból a tényből ered, hogy a befektetőknek nyújtott azon lehetőséget, amely szerint a TVP-vel vagyonkezelési szerződést köthetnek és vagyonrendelőként „közvetetten” beléphetnek a betéti társaságokba, e társaságok társasági szerződése írja elő. Egyébiránt a társasági szerződések előírják, hogy a vagyonrendelőket „közvetlen” kültagként kezelik az érintett társasággal való kapcsolatban, és a többi taggal való kapcsolatban, mivel a vagyonrendelőkkel azonos kötelezettségekkel (többek között a tőkében és a veszteségekben való részesedés) és jogokkal (többek között az osztalékhoz való jog és szavazati jog) rendelkeznek. Maga a TVP vagyonkezelői adminisztratív szolgáltatásaiért járó díjazását a társasági szerződések előírják, és azt nem a vagyonrendelők, hanem a betéti társaságok fizetik. A vitatott vagyonkezelési szerződések több alkalommal is hivatkoznak e társaságok társasági szerződéseire.

38. Arról a kérdésről van tehát szó, hogy figyelemmel e sajátosságokra, az e szerződésekből eredő szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogot a nemzeti jogi kollíziós szabályok szerint kell-e meghatározni, a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontja és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett, „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések[re]” vonatkozó kizárás alapján.

39. A VKI azzal érvel, hogy ez nem így van. A vagyonkezelési szerződések egyedi jogviszonyt hoztak létre a vagyonrendelők és a TVP között, amely nem a társasági jog, hanem a kötelmi jog területére tartozik. A vagyonrendelők nem minősülnek olyan kültagnak, akiket e minőségükben jegyeznek be a német cégjegyzékbe. A vagyonrendelők nem állnak közvetlen jogviszonyban e társaságokkal és tagjaikkal. Így többek között nem érvényesíthetik közvetlenül a társasággal szemben a szavazati jogukat vagy az osztalékhoz való jogukat, ellentétben egy taggal. Csupán felhívhatják a TVP-t arra, hogy a tagként megkapott osztalékokat utalja át nekik, illetve hogy a nevükben egy bizonyos módon gyakorolja szavazati jogát.

40. A TVP ellenben azt állítja, hogy mivel a vagyonrendelőket ugyanazok a jogok illetik meg és ugyanazok a kötelezettségek terhelik, mint a „közvetlen” tagokat így közvetlenül érintettek a betéti társaságokban, és társasági jogi szempontból tagoknak (vagy „kvázi tagoknak”) tekintendők e társaságok belső viszonyaiban. Közvetlen kapcsolat áll fenn közöttük, illetve a társaságok és a tagjai között. A TVP vagyonkezelőként csak azért lép fel, hogy megkönnyítse a vagyonrendelők tagi minőségének kezelését a nyilvántartásba vétel terén, és hogy megkönnyítse az említett társaságok belső vagyonkezelését. A vagyonrendelők és a TVP közötti jogviszony is a társasági jog hatálya alá tartozik. A

17 Függetlenül az alkalmazandó jog kérdésétől, az, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződések társasági jogi kérdéseket felvetnek-e, érdemben azzal a következménnyel járhat, hogy a VKI a tisztességtelen feltételeket tiltó szabályokra hivatkozzon. A Római Egyezményhez és a „Róma I” rendelethez hasonlóan ugyanis a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv – amint arra a (10) preambulumbekezdése utal –, nem alkalmazandó „a társaságok létrehozásával és létesítő okiratával kapcsolatos szerződések[re]”.

vagyonkezelési szerződések tehát elválaszthatatlanok a betéti társaságok társasági szerződéseitől. Létezik a társaságra, a „közvetlen” tagokra, a vagyonkezelőre és a vagyonrendelőkre egyaránt kiterjedő egységes jogviszony, amely teljes egészében a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában meghatározott kizárás hatálya alá tartozik. [18]

41. A magam részéről úgy vélem, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződésekből eredőhöz hasonló szerződéses kötelezettségek *nem tartoznak* a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontja és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett, a „társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések[re]” vonatkozó kivétel hatálya alá, a következő okokból. Mivel e rendelkezések tartalma lényegében azonos, az egyszerűség kedvéért a következőkben egyedül e rendeletre fogok utalni, ugyanakkor elemzésem teljes mértékben átültethető ezen egyezményre.

42. A „Róma I” rendelet nem határozza meg az 1. cikk (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett„társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések” fogalmát. A jelentését ugyanakkor véleményem szerint nem lehet az egyes tagállami jogok szerinti meghatározásra hagyni. Mivel e fogalom részt vesz e rendelet hatályának meghatározásában, és az általa előírt kollíziós szabályok valamennyi tagállamban történő egységes értelmezése érdekében, e fogalomnak *önálló jelentést* kell adni, e rendelkezés szövegére, az eredetére, az említett rendelet rendszerére és célkitűzéseire utalva. [19] Figyelemmel a jelen ügy tényállására, kizárólag a „társasági jogi kérdésekre” fogok összpontosítani, így a más jogi személyekkel vagy jogi személyiség nélküli szervezetekkel nem foglalkozom.

43. Először is a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdése f) pontjának *szövegét* illetően emlékeztetek arra, hogy egy felsorolást tartalmaz, jóllehet nem kimerítő jellegűt, mindazonáltal szemlélteti e „kérdéseket”: így különösen „a társaságok […] létrehozása, jogképessége, belső szervezete és működése vagy megszűnése, valamint a társaság, […] tagjainak és tisztviselőinek a társaság […] kötelezettségeiért való személyes felelőssége”. A Giuliano-Lagarde jelentés hasonló útmutatást ad, pontosítva, hogy e kizárás „minden olyan, összetett jellegű jogi aktusra” vonatkozik (szerződéses, adminisztratív, nyilvántartásba vétel), amely a társaságok megalapításához, vagy azok belső működésének vagy megszűnésének szabályozásához szükséges, tehát a „társasági jogot érintő” aktusokra. [20]

18 E tekintetben a TVP a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) azon ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint az érintett társaság társasági szerződése és valamely társasági részesedésre vonatkozó vagyonkezelési szerződés szoros „összefonódása” esetén a vagyonrendelőt társasági tagnak kell tekinteni. A társasági szerződésre alkalmazandó társasági jog irányadó a vagyonkezelési szerződésre is, amennyiben a vagyonrendelő intenzíven és közvetlenül be van vonva a társasági jogviszonyba, és ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, mint a közvetlen társasági tagok, a betétekkel közvetlenül tartoznak, és a társasági tag [például adózási] előnyei közvetlenül illetik meg őket. Ebben az esetben a társaság társasági szerződése és a vagyonkezelési szerződés egymástól elválaszthatatlan, éppen ezért „kollíziós jogi szétdarabolása nem célszerű”. Éppen ellenkezőleg, „egységes jogviszonyról” van szó, amelyet ugyanazon jog alapján kell megítélni (lásd: BGH II ZR 276/02 ítélet).

19 Lehet érvelni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.; a továbbiakban: átdolgozott „Brüsszel I” rendelet) 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kizárások – Bíróság által elfogadott – önálló értelmezésének analógiájával. Lásd különösen a „szociális biztonság” kizárására vonatkozóan: 2002. november 14-i Baten ítélet (C-271/00, EU:C:2002:656, 42. pont); a „csődeljárásra, kényszeregyezségre és hasonló eljárásokra” vonatkozóan: 1979. február 22-i Gourdain ítélet (133/78, EU:C:1979:49, 3. pont); valamint a „természetes személyek személyi állapotára, jog- és cselekvőképességére” vonatkozóan: 2013. október 3-i Schneider ítélet (C-386/12, EU:C:2013:633, 19. pont).

20 Giuliano-Lagarde jelentés, 12. o. Kiemelem, hogy bár az említett jelentés a Római Egyezményre vonatkozik, jelentősen megvilágítja a „Róma I” rendelet megfelelő rendelkezéseit is. Lásd különösen: 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 34. pont).

44. Továbbá e kizárás *eredetét* illetően a Giuliano-Lagarde jelentés kifejti, hogy annak a Római Egyezménybe történő bevezetését az Európai Bizottságnak az ezen egyezmény kidolgozása idején, e tárgykör tagállami jogszabályainak közelítése érdekében a társasági anyagi jog területén tett lépései indokolták.[21] Egyébiránt a társasági jog terén alkalmazandó kollíziós szabályok tagállamok közötti eltérései is magyarázhatják véleményem szerint az említett kizárást.[22]

45. Végül, a „Róma I" rendelet *rendszerét és céljait* illetően emlékeztetek arra, hogy annak célja a nagymértékben kiszámítható kollíziós szabályok előírása, az alkalmazandó jogot érintő jogbiztonság biztosítása érdekében.[23] Márpedig véleményem szerint a „Róma I" rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt, a „társasági jogot érintő kérdések[re]" vonatkozó kizárás hozzájárul e cél eléréséhez. E tekintetben a nemzetközi téren működő társaságok eltérő, szabályozási igényt tanúsító jogrendszerekkel szembesülnek. Ebben az összefüggésben a tagállamok jogrendszerében általánosan elfogadott, hogy egyaránt a kiszámíthatóság és a jogbiztonság érdekében, többek között a hitelezők és társasági tagjaik érdekében a társaságra vonatkozó bizonyos kérdéseket egységesen egyetlen jog hatálya alá kell vonni, amelyet a *társaság jogának* (vagy *lex societatisnak*) neveznek.

46. Mindent összevetve, a „Róma I" rendelet 1. cikke (2) bekezdése f) pontjának célja, hogy a társasági jogot érintő – tehát a *lex societatis* területére tartozó – kérdéseket kizárja e rendelet hatálya alól, mégpedig annak elkerülése érdekében, hogy e sajátos kérdésekre eltérő jogrendszerek vonatkozzanak, mivel a cél a társaságokra alkalmazandó jog terén a jogbiztonság és a kiszámíthatóság, ezáltal pedig a társaságok nemzetközi környezetben történő mozgásának biztosítása[24].

47. Az uniós jogban a társaságokra alkalmazandó egységes és teljes szabályrendszer hiányában[25] nehéz, sőt lehetetlen kimerítő definíciót adni arról, hogy mitől minősül valamely kérdés a társasági jogot és a *lex societatist* érintő kérdésnek. Esetről esetre kell vizsgálni, a *nemzeti jogrendszerekből eredő általános jogelveket* alapul véve. Egyébiránt megjegyzem, hogy egyes jogrendekben a kollíziós szabályok felsorolják az *lex societatis* területére tartozó kérdéseket. Mindazonáltal e felsorolások csupán példálózó jellegűek, és eltérések vannak a tagállamok között az említett törvény területére tartozó kérdéseket illetően.[26] Ezen eltérésekkel szembesülve kétségtelen, hogy az ezen államokban[27] általánosan elfogadott kérdések „kemény magjára" kell összpontosítani, ügyelve a – valamely társaságra alkalmazandó jogot illetően – a „Róma I" rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában kitűzött kiszámíthatóság és jogbiztonság céljának megtartására.

48. Ebben az összefüggésben valamely társaság társasági szerződése, amennyiben a társaság belső működését szabályozza, így a tagságból eredő politikai jogosultságok (köztük a szavazati jog) és a pénzügyi jogosultságok (köztük az osztalékhoz való jog) terjedelmét és gyakorlását, az e rendelkezésben meghatározott kizárás hatálya alá tartozik.

21 Giuliano-Lagarde jelentés, 12. o.

22 Összefoglalva, emlékeztetek rá, hogy egyes tagállamok a társaságokra alkalmazandó jog meghatározása érdekében a bejegyzés helyét alkalmazzák kapcsolóelvként, míg mások a „tényleges székhely elméletét", amely előírja, hogy a társaságot abban a tagállamban hozzák létre, ahol a tényleges székhelye található. Lásd e kérdést illetően: 1999. március 9-i Centros ítélet (C-212/97, EU:C:1999:126); 2002. november 5-i Überseering ítélet (C-208/00, EU:C:2002:632); 2017. október 25-i Polbud–Wykonawstwo ítélet (C-106/16, EU:C:2017:804).

23 Lásd a „Róma I" rendelet (6) és (16) preambulumbekezdését.

24 Lásd, ebben az értelemben: 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 33. pont).

25 Az Európai Unió jelenlegi jogalkotása a társasági jog területén nem egységes. Lásd különösen: a társasági jog egyes vonatkozásairól szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2017. L 169., 46. o.). Lásd szintén: az európai részvénytársaság (SE) statútumáról szóló, 2001. október 8-i 2157/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 294., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 251. o.).

26 Lásd különösen: Belgiumban a loi du 16 juillet 2004 portant sur le code de droit international privé (nemzetközi magánjogi törvénykönyvről szóló, 2004. július 16-i törvény, *Moniteur belge*, 2004. július 27., 57344. o.) 111. cikk és Olaszországban a Legge 31 maggio 1995 n. 218 (1995. május 31-i 218. sz. törvény) 25. cikk (a GURI 1995. június 3-i 128. számának rendes melléklete). A tagállamoknak a társasági jog területén fennálló jogrendjének összehasonlító vizsgálatához lásd: Gerner Beuerle, C., Mucciarelli, F., Schuster, E. és Siems, M., *The Private International Law of Companies in Europe*, Beck, Hart and Nomos, 2019., 47–127. o.

27 Lásd a „kemény maghoz" tartozó, általánosan elfogadott kérdések felsorolásához: Gerner-Beuerle, C., Mucciarelli, F., Schuster, E. és Siems, M., i. m.

49. Ezzel szemben úgy vélem, hogy önmagában az, hogy valamely szerződés társasági részesedésre vonatkozik, legyen szó például adásvételi szerződésről, vagy mint a jelen esetben, vagyonkezelési szerződésről, nem igazolhatja a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja alapján e szerződésből eredő kötelezettségeknek a „Róma I” rendelet hatálya alóli kizárását.

50. Kétségkívül, a társasági részesedésekre vonatkozó olyan műveletek, mint az értékesítés vagy vagyonkezelésbe adás, a „Róma I” rendelet [28] hatálya alól kizárt „társasági jogot érintő kérdéseket” vethetnek fel. Mindazonáltal e kérdéseket véleményem szerint meg kell különböztetni azoktól, amelyeket az e műveletek alapjául szolgáló szerződések vetnek fel, amelyek maguk a *lex contractus* [29] és e rendelet területére tartoznak.

51. Minden egyes helyzetben szigorú minősítés elvégzéséről van tehát szó. E körben, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság helyesen megjegyzi, a kérelem által előterjesztett jogkérdések függvényében, általános szabályként el kell fogadni egy *felosztó minősítést*.

52. Például a KA Finanz [30] ítélet alapjául szolgáló ügyben, amely pontosan a „társasági jogot érintő kérdésekre” vonatkozó kizárást érinti,[a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában megismételve] – a határokon átnyúló beolvadással történő egyesülést követően – a beolvadó társaság által ezen egyesülés előtt kötött kölcsönszerződés értelmezésére, az abból fakadó kötelezettségek teljesítésére, valamint e szerződés megszűnésének módjaira alkalmazandó jog volt a kérdés. A Bíróság megállapította, hogy az e szerződések által keletkeztetett kötelezettségek értelmezése, teljesítése és megszűnése a *lex contractus* területére és ezen egyezmény hatálya alá tartozik. Ellenben a beolvadással történő egyesülésnek a beolvadó társaság által kötött szerződésekre gyakorolt hatásának kérdése a *lex societatis* és az említett kizárás hatálya alá tartozik. [31]

53. Más szavakkal, önmagában az, hogy valamely szerződés „a társasági jogot érintő kérdésekkel” függ össze, nem jár azzal a hatással, hogy kizárja a „Róma I” rendelet hatálya alól az e szerződésből eredő kötelezettségeket. Csak e „kérdések” esetén áll fenn ez a helyzet, amelyeket tehát a szerződéses kérdésektől elkülönítve kell minősíteni. [32]

54. Ennek tisztázását követően, a jelen esetben a VKI által jogsértés megszüntetése iránt indított eljárás – emlékeztetek rá – a vitatott vagyonkezelői szerződések bizonyos feltételeinek tisztességtelen, és ebből következően jogellenes jellegére vonatkozik, amely feltételek olyan kérdésekre vonatkoznak, mint a TVP vagyonkezelői minőségében való felelőssége, az elévülési és jogvesztő határidők, amelyeken belül a befektető, mint vagyonrendelő felléphet a TVP-vel szemben, a vagyonkezelési szolgáltatások teljesítésének helye és a vagyonkezelési szerződésre alkalmazandó jog. Véleményem szerint mindezek a kérdések szerződéses jellegűek, ebből következően a *lex contractus* területére és a „Róma I” rendelet hatálya alá tartoznak.

28 Az értékesítést illetően például: jogosult-e a tag harmadik személyre átruházni a részesedését a többi tag hozzájárulása nélkül? Ezen átruházás elővásárlási jogot biztosít-e a többi tagnak? A részvények és társasági részesedések kezelését célzó vagyonkezelési műveletek által felvetett különböző társasági jogot érintő kérdéshez lásd: *Fiducie sur titres, Les nouvelles perspectives*, a vagyonkezelők francia egyesülete által szervezett konferencia, LGDJ, Coll. Grand colloques, 2017.

29 Lásd e tekintetben a *lex contractus* területét érintően a „Róma I” rendelet 12. cikkében szereplő felsorolást. Szerződést érintő kérdésre példaként az értékesítést illetően: az eladó miként tartozik felelősséggel a vevő irányában?

30 2016. április 7-i ítélet (C-483/14, EU:C:2016:205).

31 Lásd: 2016. április 7-i KA Finanz ítélet (C-483/14, EU:C:2016:205, 52–58. pont). Lásd egy ugyanilyen felosztó minősítést illetően: 2016. január 21-i ERGO Insurance és Gjensidige Baltic ítélet (C-359/14 és C-475/14, EU:C:2016:40, 50–62. pont). Lásd még: VKI kontra Amazon ítélet és a Bíróság által a jogsértés megszüntetése iránti hasonló eljárás révén felvetett fő kérdésre alkalmazandó jog közötti különbségtétel (amelyet következésképpen a „Róma II” rendelet 6. cikke (1) bekezdésével összhangban kell meghatározni) és a vitatott feltétel tisztességtelen jellegének kérdésére alkalmazandó jog, amely a *lex contractus* és a „Róma I” rendelet területére tartozik (lásd a jelen indítvány 27. pontját).

32 A társasági részesedésre vonatkozó vagyonkezelési szerződéssel kapcsolatos szavazati jog kérdése jó példája a felosztó minősítésnek. A társasági tagot megillető szavazati jog terjedelme a „társasági jog [és a *lex societatis]* hatálya alá tartozó kérdés”. Ezzel szemben az, hogy a vagyonkezelőnek hogyan kell gyakorolnia a szavazati jogot a vagyonrendelő nevében (az előbbinek követnie kell-e az utóbbi általános vagy konkrét iránymutatásait?, ki kell-e kérnie minden egyes szavazás előtt a véleményét? stb.), olyan kérdés, amely a szerződéses jogviszonyukat és kötelezettségeiket érinti, ami pedig a *lex contractus* hatálya alá tartozik.

55. Az a tény, hogy összefonódás van a szerződések és a betéti társaságok társasági szerződései között, amint azt a jelen indítvány 37. pontja kifejti, véleményem szerint nem kérdőjelezi meg ezt az értelmezést.

56. E tekintetben megjegyzem, hogy az alapeljárás felei nem értenek egyet abban, hogy ezen összefonódásra tekintettel a vagyonrendelők tagi jogállással rendelkeznek-e, vagy sem. Álláspontom szerint kétségtelen, hogy itt a „társasági jogot érintő kérdésről" van szó, amely nem tartozik a „Róma I" rendelet hatálya alá és a *lex societatis* területére tartozik. Általános jelleggel e jognak kell meghatároznia, hogy mely személyek minősülnek tagnak. Adott esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a német jogra tekintettel ezt a kérdést érdemben eldöntse [33].

57. Mindazonáltal a VKI által indított eljárás keretében e kérdés nem döntő jelentőségű. Nem az alkalmazandó társasági jog értelmében a vagyonrendelőt tagként közvetlenül a betéti társasággal szemben érvényesíthető esetleges jogainak és kötelezettségeinek terjedelmének meghatározásáról van szó. Ha az e társaságokra alkalmazandó jognak, tehát a német jognak elő kellene írnia, hogy figyelemmel a vagyonrendelőknek a társasági szerződésben előírt jogaira és kötelezettségeire, el kell ismerni számukra a tagi jogállást, [34] ez véleményem szerint nem változtatja meg a jelen ügyben előterjesztett kérdések szerződéses jellegét. Az olyan kérdések, mint a TVP vagyonkezelői felelősségének terjedelme, vagy a vagyonrendelőknek a vagyonkezelővel szembeni kereshetőségi jogára vonatkozó elévülési és jogvesztő határidők nem egyszerűen „társasági jogot érintő kérdések", amelyeket egységesen a *lex societatis* területére kell összpontosítani. Ellentétes értelmezés – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság jogosan hangsúlyozza – túllépne a „Róma I" rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja által követett kiszámíthatóság és jogbiztonság célján.

58. Amint azzal a Bizottság érvel, a *jogviszonyok* szempontjából is lehet érvelni. A vitatott szerződési feltételek a vagyonrendelő és a vagyonkezelő közötti jogviszonyt hivatottak szabályozni. Meghatározzák, hogy közöttük a vagyonkezelési szerződés értelmében milyen kötelezettségek terhelik őket. Még ha e szerződés át is veszi valamely társasági szerződésben előírt jogokat és kötelezettségeket, a szerződéses fél csak akkor hivatkozhat rájuk a másik féllel szemben, ha azt ugyanezen szerződés előírja. A szóban forgó szerződéses kötelezettségek tehát elkülönülnek a társasági szerződéstől. Az említett társasági szerződések és a *lex societatis* csak a vagyonrendelőknek mint tagoknak (feltéve, hogy e jogállással rendelkeznek) a társasággal és annak kültagjaival fennálló esetleges jogviszonyára vonatkozó kérdésekben [35] relevánsak, a jelen ügyben nem ilyen jogviszonyokról van szó.

59. Az általam javasolt értelmezést nem támasztja alá a TVP azon érve, amely szerint a vagyonkezelési szerződések és a betéti társaságok társasági szerződéseinek az alkalmazandó jog meghatározása érdekében történő elválasztása azzal a veszéllyel járna, hogy megtöri a társasági tagok és a vagyonrendelők közötti egyenlőséget, különösen a társaság harmadik személy hitelezőivel szembeni, üzleti tartozásért való felelősség vonatkozásában. A TVP e tekintetben azt állítja, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) ítélkezési gyakorlata szerint, bár a vagyonrendelők nem tartoznak közvetlen felelősséggel a harmadik személy hitelezőkkel szemben, mindazonáltal köteles mentesíteni a vagyonkezelőt mint tagot a tagokkal szembeni felelősség alól (a

33 Leegyszerűsítve, egy általam „egyszerűnek" minősített, társasági részesedésre vonatkozó vagyonkezelési műveletben a vagyonkezelésbe adott társasági részesedés tulajdonjoga a vagyonkezelőre száll, és ő rendelkezik az ehhez kapcsolódó jogokkal, illetve teljesíti az ehhez kapcsolódó kötelezettségeket. A vagyonkezelő rendelkezik tehát tagi jogállással. A jelen esetben az a tény, hogy a vagyonrendelők a társasági szerződés értelmében azonos politikai és pénzügyi jogosultságokkal rendelkeznek, mint a közvetlen tagok, amelyekre a társasággal szemben hivatkozhatnak, valamint hogy azonosak a kötelezettségeik (többek között a veszteség viselése), bonyolítja ezen „egyszerű" sémát. Kétféleképpen lehet a dolgokat látni: egyrészt, amint arra a VKI hivatkozik, a vagyonkezelést lehet „szerződéses montázsnak" tekinteni, amelynek célja a tag jogállásának utánzása, anélkül hogy bizonyos hátrányokat tartalmazna (többek között a cégjegyzékbe történő bejegyzés); másrészt, amint arra a TVP hivatkozik, úgy lehet tekinteni, függetlenül a részesedések tulajdonjogától és a cégjegyzékbe bejegyzett személytől, hogy át kell „hatolni a szerződés fátylán", és a vagyonrendelőt tagként kell elismerni. Végeredményben a felmerült kérdés a tagi jogállás szempontjára koncentrál: a társasági részesedések tulajdonjogáról van szó? A cégjegyzékbe történő bejegyzésről? Vagy valamely tag jogainak a társasággal szemben történő hivatkozhatóságáról és a velejáró kötelezettségek teljesítéséről? Itt egy jellegzetes társasági jogi, érdemi kérdésről van szó.

34 Lásd a jelen indítvány 18. lábjegyzetét.

35 A vagyonrendelők nem hivatkozhatnak a társasággal és a tagokkal szemben a vagyonkezelési szerződésben előírt jogokra, ha ez utóbbiak nem részes felei a szerződésnek.

vagyonrendelőket így „közvetett” felelősség terheli a hitelezőkkel szemben). E tekintetben elismerem, hogy a tagok üzleti tartozásokért fennálló személyes felelőssége kétségkívül – most is – „a társasági jogot érintő kérdés”, amely kizárt a „Róma I” rendelet hatálya alól, amint azt az 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja kifejezetten kimondja. Ugyanakkor a vagyonrendelő azon esetleges kötelezettségének kérdése, hogy a vagyonkezelőt mint tagot mentesítse az üzleti tartozásokért való felelősség alól, mindenekelőtt a köztük fennálló szerződéses jogviszonyt érinti. Éppen ezért, véleményem szerint, a *lex contractus* és e rendelet hatálya alá tartozik [36].

60. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az első kérdésre azt a választ adja, hogy a Római Egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában és a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt, „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdésekre” vonatkozó kizárás nem alkalmazható valamely, betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére irányuló vagyonkezelési szerződésből eredő szerződéses kötelezettségekre.

B. A fogyasztók által kötött, egyes szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekre vonatkozó kizárás alkalmazhatatlanságáról (harmadik és negyedik kérdés)

61. Amennyiben a Bíróság megállapítja – amint azt javasolom –, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződésekből eredőhöz hasonló szerződéses kötelezettségek nem tartoznak a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt kizárás (vagy a Római Egyezmény megfelelő kizárásának) hatálya alá, az e szerződésekre alkalmazandó jogot az e jogi aktusok által előírt kollíziós szabályok szerint kell meghatározni.

62. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek, amelyek az e téren ezen egyezmény 5. cikkében és a rendelet 6. cikkében előírt védelmet biztosító szabályok hatálya alá tartozhatnak [37]. E szerződések ugyanis összekötnek egy, az üzleti vagy szakmai tevékenysége gyakorlásának keretében eljáró „vállalkozót”, vagyis a TVP-t, különböző „fogyasztóknak” minősülő befektetőkkel, vagyis olyan természetes személyekkel, akik üzleti vagy szakmai tevékenységükön kívül eső célból kötik e szerződéseket. [38] E bíróság azt is megállapította, hogy a védelmet biztosító szabályok alkalmazási feltételei teljesülnek [39].

63. Mindazonáltal e cikkek a (4) bekezdésükben kifejezetten kizárnak bizonyos szerződéseket a hatályuk alól. Különösen, a Római Egyezmény 5. cikke (4) bekezdésének b) pontja és a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja azonos megfogalmazással előírja, hogy a fogyasztói szerződések védelmet biztosító szabályai nem alkalmazandók a „szolgáltatás nyújtására irányuló

36 A teljesség érdekében pontosítom, hogy még ha a vagyonkezelési szerződések a *lex contractus* alapján semmis lenne is, ez nem szükségszerűen jelentené azt, hogy az osztrák fogyasztók automatikusan visszakapnák a befektetéseiket. Amennyiben azt betéti társaságban pénzbeli hozzájárulásként használták, a fogyasztó azon lehetősége, hogy kilépjen a társaságból és ezen apportot visszakapja, és az ilyen esetben még őt terhelő esetleges kötelezettségek ismét csak a „Róma I” rendelet 1. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében vett „társasági jogot érintő kérdések”. Lásd e tekintetben: a német jogbeli hibás társaság tanát *(Lehre der fehlerhaften Gesellschaft)* illetően: 2010. április 15-i E. Friz ítélet (C-215/08, EU:C:2010:186).

37 Pontosabban a Római Egyezmény 5. cikke kizárólag azon szerződésekre vonatkozik, amelyek tárgya áruk szállítása vagy szolgáltatások nyújtása, továbbá azon szerződésekre, amelyek az ilyen ügyletek finanszírozására irányulnak. A „Róma I” rendelet 6. cikkének szélesebb a hatálya, mivel valamennyi fogyasztói szerződésre vonatkozik, kivéve azokat a kivételeket, amelyeket kifejezetten előír.

38 Egyébiránt e vagyonkezelési szerződések a Római Egyezmény 5. cikke értelmében vett „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések” (lásd a jelen indítvány 68. pontját), így főszabály szerint e cikk hatálya alá tartoznak.

39 A Római Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdésében előírt feltételeket illetően meg kell jegyezni, hogy a vagyonkezelési szerződések megkötését Ausztriában „kifejezetten a fogyasztónak címzett ajánlat vagy reklám […] előzte meg” (mivel a vitatott részesedésekre vonatkozó kiadványokat ebben a tagállamban terjesztették). Egyébiránt az osztrák fogyasztók „ebben az országban tették meg a szerződéskötéshez szükséges lépéseket” és „a fogyasztóval szerződő fél vagy a fogyasztó képviselője ebben az országban kapta meg a fogyasztó megrendelését” (mivel a fogyasztók a szükséges jogügyleteket ebben az országban teljesítették, és a TVP szerződéses partnerei ebben az országban fogadták azt el). A „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő feltételeket illetően, ugyanezek a körülmények arra utalnak, hogy a TVP tevékenysége az osztrák piac „felé” „irányult”, és vitathatatlan, hogy a vagyonkezelési szerződések e tevékenységgel kapcsolatosak.

szerződésekre, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”. Az e kizárás hatálya alá tartozó szerződésekre alkalmazandó jogot az e jogi aktusok 3. és 4. cikkében meghatározott általános kollíziós szabályok fényében kell meghatározni.

64. Ebben az összefüggésben a harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a VKI által jogsértés megszüntetésére irányuló eljárással érintetthez hasonló vagyonkezelési szerződések az említett kizárás hatálya alá tartozhatnak-e.

65. A VKI és a Bizottság lényegében arra hivatkozik, hogy e kizárás nem alkalmazható a jelen esetben, amennyiben a fogyasztók Ausztriában a vitatott vagyonkezelési szerződésből eredő bizonyos szolgáltatásokat kapnak. A TVP pedig azt állítja, hogy – a szerződések előírásai szerint – kizárólag Németországban nyújtja vagyonkezelési szolgáltatásokat,[40] illetve hogy az említett szerződések teljesítéséhez megkívánt tevékenységek kizárólag e tagállamban valósulnak meg.

66. Egyetértek az előbbiek véleményével a következő okok miatt. Mivel a jelen kérdéssel kapcsolatban sincs különbség a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet között, e két jogi aktust azonos módon kell értelmezni. A jelen indítvány következő részében tehát a ismételten kizárólag e rendeletre fogok utalni.

67. A „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdése a) pontjának szövegéből *két kumulatív feltétel* tűnik ki. Az ott szereplő kizárás alkalmazandó, amennyiben egyrészt „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződésekről” van szó, másrészt pedig, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára „kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”.

68. *Az első feltételek* értelmezése elég egyértelmű. E tekintetben a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontjában használt „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés” fogalmát véleményem szerint önállóan kell értelmezni, és ugyanazzal a jelentéssel kell rendelkeznie, mint az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő „szolgáltatási szerződés” kifejezésnek.[41] A szerződések e két fogalomnak megfelelő csoportja – a csekély terminológiai eltérés ellenére – nyilvánvalóan azonos. E kategória egyébiránt ugyanazon jelentéssel kell, hogy bírjon, mint a joghatóságra vonatkozóan a „Brüsszel I” rendelet[42] 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt „szolgáltatás nyújtása”, ha az eljárás tárgya szerződés. A Bíróság ezen utóbbi rendelkezésre vonatkozó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a „szolgáltatások” fogalma magában foglalja legalábbis azt, hogy a szolgáltatásnyújtó fél meghatározott tevékenységet végez díjazás ellenében.[43] Márpedig, amint azt a TVP hangsúlyozza, a vagyonkezelés ilyen „szolgáltatásnak” minősül: a vagyonkezelési szerződés keretében a vagyonkezelő a vagyonkezelésbe adott dolog vagy dolgok kezelésében álló meghatározott tevékenységet végez díjazás ellenében.

40 Lásd a jelen indítvány 15. pontját.

41 Lásd ebben az értelemben: Ragno, F., „Article 6: Consumer contracts”, in: Ferrari, F., *Rome I Regulation – Pocket Commentary*, selp, 2015., 219. o., és az idézett hivatkozások.

42 Lásd ebben az értelemben: „Róma I” rendelet (17) preambulumbekezdése; 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 39–41. pont). Emlékeztetek arra, hogy a „Brüsszel I” rendelet 7. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető – ha az eljárás tárgya szerződés, e bekezdés a) pontjának megfelelően –, a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt. Az említett bekezdés b) pontja pontosítja, hogy e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani, és szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani.

43 Lásd: 2009. április 23-i Falco Privatstiftung és Rabitsch ítélet (C-533/07, EU:C:2009:257, 29. pont); 2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitatie és társai ítélet (C-47/14, EU:C:2015:574, 57. pont); 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 39. pont).

69. A fogyasztó számára nyújtandó szolgáltatás teljesítésének helyére vonatkozó *második feltétel* hatálya kevésbé egyértelmű. A Bíróság – a szerződéses ügyekben a bírósági joghatóság meghatározása céljából – már kétségívül foglalkozott a szerződéses kötelezettség vagy a szerződések teljesítési helyének kérdésével, és megállapított különböző szempontokat[44]. Mindazonáltal még nem vizsgálta ezt a kérdést az alkalmazandó jog meghatározását illetően a „Róma I" rendelet 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának összefüggésében. Mindenekelőtt pontosítani kell, hogy a teljesítés helyének kérdése a nemzeti jog, különösen a *lex contractus* hatálya alá tartozik-e, vagy az uniós jogban önállóan kell-e meghatározni, és meg kell határozni, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani a szerződésben rögzített esetleges teljesítési helynek.

70. E tekintetben megjegyzem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a vitatott vagyonkezelési szerződésből eredő bizonyos kötelezettségekre összpontosított, nevezetesen a TVP-t terhelő, az alap működésére vonatkozó, a befektetőknek továbbítandó tájékoztatás kötelezettsége, valamint az osztalékok és az őket megillető egyéb vagyoni értékű haszon átutalása, és meghatározta, hogy e kötelezettségeket hol kell teljesíteni, figyelembe véve mind az osztrák, mind pedig a német jogot, illetve a szerződésekre esetlegesen alkalmazandó mindkét jogot.[45] Ez a bíróság úgy ítélte meg, hogy egyik vagy másik jog alapján a vagyonkezelési szerződésben a teljesítés helyét kijelölő feltétel semmis[46].

71. Mindazonáltal nem gondolom, hogy a fogyasztónak nyújtandó szolgáltatás teljesítése helyének kérdését (és e helyet kijelölő esetleges szerződéses kikötés hatását) a „Róma I" rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontjában előírt kizárás alkalmazása érdekében a *lex contractusra* kell hagyni. E kérdést ugyanis az alkalmazandó jog meghatározása előtt kell eldönteni, és e kérdés pontosan annak meghatározására irányul. Körkörös vagy összetett logika[47] elkerülése érdekében véleményem szerint az e rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak nyújtandó szolgáltatás" teljesítése helyének önálló értelmezést kell adni, amelyet a „Róma I" rendelet összefüggése és céljai fényében kell tisztázni.

72. *Először is*, azon összefüggést illetően, amelybe a „Róma I" rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja illeszkedik, a VKI-hoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy ezt a rendelkezést megszorítóan kell értelmezni, mivel eltér az e cikk által általánosan kitűzött védelem céljától[48].

44 Az átdolgozott „Brüsszel I" rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja keretében, amely előírja, hogy valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető, „a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt", a Bíróság megállapítja, hogy meg kell határozni a szerződéses igényre vonatkozó kötelezettséget, amely a felperes keresetének tárgyát képezi és az e kötelezettséget szabályozó jog alapján értékelni kell a helyet, ahol a kötelezettséget teljesítették vagy teljesíteni kell (lásd analógia útján: 1976. október 6-i De Bloos ítélet [14/76, EU:C:1976:134, 13. pont]; 1976. október 6-i Industrie Tessili Italiana Como ítélet [12/76, EU:C:1976:133, 13. pont]). E rendeletnek az ingó dolog értékesítésére vonatkozó szerződést és a szolgáltatásnyújtási szerződést szabályozó 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja keretében a Bíróság önálló és tényszerű meghatározását adta a szerződés teljesítési helyének, amelyet összességében értékelt, kiemelt jelentőséget tulajdonítva a szerződés rendelkezéseinek vagy rendszerének (lásd különösen: 2007. május 3-i Color Drack ítélet [C-386/05, EU:C:2007:262]; 2009. április 23-i Falco Privatstiftung és Rabitsch ítélet [C-533/07, EU:C:2009:257]; 2010. február 25-i Car Trim ítélet [C-381/08, EU:C:2010:90]).

45 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte, hogy jogválasztás hiányában az osztrák jog előírja, hogy a pénzbeli kötelezettségeket a hitelező lakóhelyén kell teljesíteni. A német jog a maga részéről különbséget tesz a pénzbeli kötelezettség tényleges teljesítésének helye *(Leistungsort* vagy *Erfüllungsort)*, amely az adós lakóhelye és azon hely között, ahol e teljesítés eredményét megkapják *(Erfolgsort)*, amely a hitelező lakóhelye.

46 A TVP vitatja a kérdést előterjesztő bíróságnak a német és osztrák jogra vonatkozó állításait. Mindenesetre a Bíróságnak nem feladata a szóban forgó nemzeti jogok kérdést előterjesztő bíróság által rendelkezésre bocsátott értelmezésének megkérdőjelezése.

47 E logika szerint vagy meg kell határozni a „Róma I" rendelet által a fogyasztói szerződések terén előírt, védelmet biztosító szabályok által kijelölt jog alapján, hogy e szabályok valóban alkalmazandók-e, ami körkörös lenne, vagy – amint azt a TVP javasolja – ki kell jelölni egy első *lex contractust* e rendelet általános szabályainak (3. és 4. cikk) megfelelően és e jog alapján kell meghatározni, hogy az említett védelmet biztosító szabályokat alkalmazni kell-e, ami összetett lenne.

48 Amint a „Róma I" rendelet (23) preambulumbekezdéséből kitűnik, a fogyasztói szerződések területén az e rendelet által előírt szabályok célja a gyengébb szerződő félnek tekintendő fogyasztó védelme, olyan kollíziós szabályok révén, amelyek az általános szabályoknál előnyösebbek számára.

73. Az a tény továbbá, hogy a fogyasztói szerződésekkel kapcsolatos bírósági joghatóság kapcsán az átdolgozott „Brüsszel I” rendelet 17. cikkében [49] nincs az említett rendelkezéssel egyenértékű kizárás, véleményem szerint szintén a megszorító értelmezést támasztja alá, az eltérés és az abból fakadó inkoherens megoldások fokozásának elkerülése érdekében. [50].

74. *Másodszor*, a szóban forgó kizárás célját illetően a Giuliano-Lagarde jelentés a Római Egyezmény 5. cikke (4) bekezdésének b) pontját illetően kifejti, hogy a „szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szerződések (például szállodai szállás vagy nyelvtanfolyamok) esetében, amelyeket kizárólag a fogyasztó tartózkodási helye szerinti államon kívül nyújtanak, a fogyasztó nem várhatja észszerűen, hogy – eltérve a 3. és 4. cikk általános szabályaitól – a saját származási államának jogát alkalmazzák” [51]. Ebben az esetben „a szerződés szorosabb kapcsolatot mutat a másik szerződő fél tartózkodási helye szerinti állammal, még akkor is, ha ez utóbbi a[z 5. cikk (2) bekezdésében] leírt valamely cselekményt (például reklámot) a fogyasztó tartózkodási helye szerinti államban teljesítette” [52].

75. Egyébiránt a „Róma I” rendelet elfogadása során, különösen az Európai Unió Tanácsán belül folytatott vitákból kitűnik, hogy e kizárást a rendelet megőrizte többek között azzal az indokkal, hogy egyes küldöttségek attól tartottak, hogy a fogyasztó „túlzott védelemben” részesül, és azt kívánták, hogy ez nem sújtja túlságosan a kis- és középvállalkozásokat, különösen az idegenforgalom területén. [53]

76. Véleményem szerint a fenti körülményekből következik, hogy a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja értelmében vett „a fogyasztó számára nyújtandó szolgáltatás” teljesítése helyének meghatározása érdekében, ténybeli szempontból a szóban forgó szolgáltatások jellegére kell összpontosítani. Bár a szerződéses kötelezettség teljesítésének helyét kijelölő esetleges feltétel e tekintetben támpontul szolgálhat, egyáltalán nem döntő jelentőségű. A „nyújtják” kifejezés nem utal – amint azt a TVP állítja –, arra a helyre, ahol a kötelezettségeket a szerződési feltételeknek megfelelően teljesíteni kell [54]. A VKI állítása szerint valójában azt kell vizsgálni, hogy a megállapodás szerinti szolgáltatások jellegéből következik-e, hogy azokat szükségszerűen a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országon kívül kell nyújtani. [55]

49 Ellentétben például a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének b) pontjában, a szervezett utazási formákról szóló szerződéseken kívüli fuvarozási szerződések területén előírt kizárással, amelynek megfelelője az átdolgozott „Brüsszel I” rendelet 17. cikkének (3) bekezdésében található.

50 Ugyanis egy szolgáltató, aki a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontjára hivatkozhat, és így elkerülheti azon tagállami jog kötelező rendelkezéseinek alkalmazását, ahol a mindenképpen a fogyasztó lakóhelyének bírósága előtt kell indítania (a fogyasztó pedig a saját lakóhelyének bírósága előtt indíthat) eljárást az átdolgozott „Brüsszel I” rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében. Ezen eltérést a jogelmélet bírálja. Lásd: Calliess, G. P., *Rome Regulations – Commentary on the European Rules of the Conflict of Laws*, Kluwer Law International, 2011., 147. o. és az idézett hivatkozások; Ragno, F., i. m. 219. o. és az idézett hivatkozások.

51 Lásd a jelen indítvány 85. és 87. pontját.

52 Giuliano-Lagarde jelentés, 24. és 25. o.

53 A vitatott kizárás szerepelt a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2005. december 15-i európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatban („Róma I”) (COM/2005/0650 végleges). Egyes küldöttségek (a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság és az Osztrák Köztársaság) e kizárás eltörlését kérve kifogásolták, míg mások (a Litván Köztársaság és a Holland Királyság) a fenntartását kérte, a Luxemburgi Nagyhercegség pedig az adásvételi szerződésekre történő kiterjesztését javasolta. A szállodaipar és vendéglátás terén egyes szakmai egyesületek az említett kizárás fenntartása mellett emeltek hangot nyilvánosan, mivel attól tartottak, hogy a fogyasztók tartózkodási helye szerinti államtól függően eltérő jogrendszerek alkalmazandók rájuk. Lásd: Calliess, G. P., i. m. 146–148. o.; McParland, M., *The Rome I Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations*, Oxford University Press, 2015., 554. és 555. o.

54 A jelen ügyben nem lehet analógia útján a Bíróságnak az átdolgozott „Brüsszel I” rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozó ítélkezési gyakorlatával érvelni. Ennek keretében a Bíróság döntő jelentőséget tulajdonít a szerződés rendelkezéseinek a fenti rendelkezés értelmében vett, „a tagállam területén [azon] hely [meghatározásához], ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani”., Bár ezt a megközelítést mind az említett rendelkezés szövege, mind pedig az általa kitűzött átláthatóság célja igazolja, a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja keretében mégsem lenne szerencsés. Ezen utóbbi cikk által követett védelmi cél ugyanis, véleményem szerint, a szerződés megfogalmazásának módjától független értelmezés mellett szól.

55 Lásd ebben az értelemben: Bělohlávek, A. J., *Rome Convention – Rome I Regulation*, 1. kötet, Juris, 2010., 1167. o.. Megjegyzem, hogy önmagában az, hogy a vállalkozó tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti „országba” „irányul”, nem elegendő a „Róma I” rendelet 6. cikkének (4) bekezdése alkalmazásának kizárásához. Ellenkező esetben e rendelkezést megfosztanák a hatékony érvényesülésétől. Az e cikk által előírt védelmet biztosító szabályok ugyanis csak akkor alkalmazandók, ha az „irányuló tevékenység” feltétele megvalósul. Az azt bizonyító körülmények, hogy a vállalkozó tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti országba „irányul”, mint például a reklámok terjesztése és a szerződéskötés ebben az országban, önmagukban nem bizonyíthatják, hogy a fogyasztónak nyújtandó szolgáltatást „[ott] kellett volna nyújtani”.

77. A fogyasztónak nyújtandó szolgáltatások teljesítése helyének meghatározása számomra viszonylag egyértelműnek tűnik a Guiliano-Lagarde jelentésben említett és a Tanács előtt megvitatott turisztikai ágazat, így a szállodaipar és a vendéglátás tekintetében. E helyzetekben a szolgáltatások nyújtása – természeténél fogva – egyetlen helyre korlátozódik: a vállalkozó elvégzi a kért tevékenységeket és a fogyasztó megkapja az eredményt, egy és ugyanazon helyen.

78. Ezzel szemben más szolgáltatásokat távollevők között nyújtanak, tehát a szolgáltatás megvalósulásának helye nem egyezik meg azzal a hellyel, ahol a fogyasztó megkapja annak eredményét. Többek között előfordul, hogy e két hely eltérő országban található. Ekkor a szolgáltatást határon átnyúló módon nyújtják, és a szolgáltatónak – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésében hivatkozik – nem kell a fogyasztó országába mennie ahhoz, hogy a kötelezettségeit teljesítse.

79. E tekintetben osztom a kérdést előterjesztő bíróság és a Bizottság véleményét, amely szerint az előző pontban említett esetben nem lehet úgy tekinteni, hogy a fogyasztónak nyújtandó „szolgáltatást kizárólag a fogyasztó tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják" a „Róma I" rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja értelmében [56]. Másképp fogalmazva, az e rendelkezésben előírt kizárás nem alkalmazható ebben az esetben.

80. Véleményem szerint ugyanis egyrészt az uniós jogalkotó ahhoz való ragaszkodása a „Róma I" rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontja szövegében, hogy a szolgáltatásokat „kizárólag" a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országon kívül kell nyújtani, másrészt pedig az e rendelkezést alátámasztó magyarázatok [57] azt igyekeznek hangsúlyozni, hogy az érintett kizárást csak abban az esetben alkalmazható, ha a szóban forgó szolgáltatás jellegére tekintettel *a fogyasztónak külföldre kell mennie a szolgáltatások igénybevételéhez*. Ebben az esetben a szerződés csekély kapcsolatot mutat a szokásos tartózkodási helye szerinti országgal, míg (nyilvánvalóan) szorosabban kapcsolódik a szolgáltatásnyújtás szerinti országhoz [58]. Ezzel szemben a távollevők között a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országban nyújtott szolgáltatás esetén, a szerződést ezen országhoz fűző kapcsolat jelentősebb, és a fogyasztó észszerűen elvárhatja, hogy az említett ország joga (de legalábbis annak kógens rendelkezései) legyen alkalmazandó.

81. E megfontolások véleményem szerint teljes mértékben érvényesek egy, az alapügyhez hasonló ügyre nézve. Különösen az a tény, hogy a részesedésnek megfelelő összegeket az osztrák fogyasztók az Ausztriában lévő vagyonkezelői számlára *(Treuhandkonten)* fizették, [59] hogy a TVP az osztrák számlákra fizetendő osztalékokat és az egyéb pénzügyi előnyöket nekik átutalta,, hogy e társaság a vagyonkezelési szerződésből eredő tájékoztatási kötelezettségét oly módon teljesítette, hogy nekik Ausztriába küldte a tevékenységi jelentést, és az, hogy internetes oldallal rendelkezik e fogyasztók tájékoztatására, amelyen ez utóbbiak tájékozódhatnak és szavazhatnak [60], arra utal, hogy e fogyasztók a TVP által nyújtott szolgáltatások eredményét a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban kapják meg. Következésképpen a „Róma I" rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontjában előírt kizárás – véleményem szerint – nem alkalmazandó.

56 Véleményem szerint ez az értelmezés irányadó az online szolgáltatásokra is. Lásd ebben az értelemben: Tang, Z. S., *Electronic Consumer Contracts in the Conflict of Laws*, Hart Publishing, 2. kiadás, 2015., 240.és 241. o.

57 Lásd a jelen indítvány 74. pontját.

58 Lásd ugyanezen véleményt illetően: Calliess, G. P., i. m., 148. o.

59 Az, hogy a TVP jogilag szálakezelésre felhatalmazott személynek minősül-e, nem tűnik döntő jelentőségűnek.

60 Véleményem szerint az sem döntő jelentőségű, hogy a TVP számára egyetlen szerződéses kötelezettség sem írta elő, hogy ezen internetes oldalt létrehozza, feltéve hogy bebizonyosodik. Mindenesetre ezen internetes oldal csak egy további tényező annak alátámasztására, hogy a szolgáltatásokat távollévők között nyújtották.

82. A fenti körülményekre tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a harmadik és negyedik kérdésre azt a választ adja, hogy a Római Egyezmény 5. cikke (4) bekezdésének b) pontját és a „Róma I” rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az általuk előírt, „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések[re vonatkozó kizárás], ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”, nem alkalmazandó olyan vagyonkezelési szerződésre, amelynek keretében a vállalkozó a szolgáltatást a fogyasztónak a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országban nyújtja távollévők között, egy másik országból.

C. A vállalkozó székhelyének jogát kijelölő jogválasztási kikötésnek a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett tisztességtelen jellegéről (második kérdés)

83. A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely vállalkozó és fogyasztó között kötött, egy betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére vonatkozó vagyonkezelési szerződés, amelyet egyedileg nem tárgyaltak meg, és amely alapján az alkalmazandó jog a vállalkozó és e társaság székhelyének tagállama szerinti jog, e rendelkezés értelmében tisztességtelen.

84. Amint a jelen indítványban már megjegyeztem, véleményem szerint a vitatott vagyonkezelési szerződésből eredőhöz hasonló szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogot a Római Egyezmény és a „Róma I” rendelet által előírt kollíziós szabályoknak megfelelően kell meghatározni, pontosabban az Egyezmény 5. cikkében és a rendelet 6. cikkében szereplő, fogyasztói szerződésekre irányadó szabályok szerint.

85. A Római Egyezmény 5. cikkének (3) bekezdése és a „Róma I” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy fogyasztói szerződésre főszabály szerint *annak az országnak a joga* az irányadó, *ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található*. A jelen esetben tehát az osztrák jogról van szó.

86. Ugyanakkor a vitatott vagyonkezelési szerződések előírnak – emlékeztetek rá –, egy jogválasztási kikötést, amely a TVP és a betéti társaságok székhelyét, vagyis a német jogot jelöli ki. A VKI kifejti, hogy e feltétel jogellenes. A keresetével érintett többi feltételhez hasonlóan e feltétel is tisztességtelen.

87. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Római Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdése és a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése főszabály szerint lehetővé teszik az ilyen jogválasztási kikötést. Mindazonáltal e rendelkezések alapján az ilyen jogválasztás nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől megállapodás útján nem lehet eltérni (vagy kógens szabályok)[61] a szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga alapján. A jelen esetben tehát a vitatott feltétel nem akadályozhatja az Ausztriában lakóhellyel rendelkező fogyasztókat (és a VKI-t a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás keretében), hogy az osztrák jog kógens rendelkezéseire hivatkozzanak.

88. Márpedig a VKI kontra Amazon ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelen a valamely eladó vagy szolgáltató általános értékesítési feltételeiben szereplő, egyedileg meg nem tárgyalt azon feltétel, amely szerint az elektronikus kereskedelem keretében a fogyasztóval kötött szerződésre az ezen eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó, amennyiben ez megtéveszti a fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag e tagállam jogát kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy a Róma I rendelet 6. cikkének (2) bekezdése (vagy adott esetben a Római Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdése) értelmében részesül az e szerződési feltétel hiányában alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben.[62]

61 Lásd e fogalmat illetően: a Verein für Konsumenteninformation ügyre vonatkozó indítványom (C-191/15, EU:C:2016:388, 99–101. pont).

62 Lásd: VKI kontra Amazon ítélet, 72–81. pont.

89. A VKI-hoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy ez az ítélkezési gyakorlat alkalmazandó az alapügyre. E tekintetben osztom a Bizottság véleményét, amely szerint nincs jelentősége azon ténynek, hogy a vitatott vagyonkezelési szerződéseket látszólag nem elektronikus úton kötötték. Felfogásom szerint ugyanis valamely jogválasztási kikötés annak okán tisztességtelen, hogy a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 5. cikkében kimondott világos és érthető megfogalmazás követelményével ellentétesen nem tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy e jogválasztási kikötés ellenére hivatkozhat a szokásos tartózkodási helye szerinti ország jogának kógens rendelkezésire.[63] A szerződéskötés formája ezen érvelés keretében nem releváns. Ezzel szemben az, hogy a vitatott feltétel nem felel meg e tájékoztatási követelménynek, döntő jelentőségű.[64]

90. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a második kérdésre azt a választ adja, hogy a tisztességtelen feltételekről szóló irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy vállalkozó és egy fogyasztó közötti, egy betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére vonatkozó valamely vagyonkezelési szerződés, amelyet egyedileg nem tárgyaltak meg és amely alapján az alkalmazandó jog a vállalkozó és e társaság székhelye szerinti tagállam joga, e rendelkezés értelmében tisztességtelen, mivel nem tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy e jogválasztási kikötés ellenére, a Római Egyezmény 5. cikkének (2) bekezdése és a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján részesül azon kógens rendelkezések által biztosított védelemben, amely e feltétel hiányában alkalmazandó lenne.

V. Végkövetkeztetés

91. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) által előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, Rómában, 1980. június 19-én aláírásra megnyitott egyezmény 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I” rendelet) 1. cikke (2) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy az általuk előírt, „a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdésekre” vonatkozó kizárás nem alkalmazható valamely, betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére irányuló vagyonkezelési szerződésből eredő szerződéses kötelezettségekre.

2) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, Rómában, 1980. június 19-én aláírásra megnyitott egyezmény 5. cikke (4) bekezdésének b) pontját és az 593/2008 rendelet 6. cikke (4) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az általuk előírt, „szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések[re vonatkozó kizárás], ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják”, nem alkalmazandó olyan vagyonkezelési szerződésre, amelynek keretében a vállalkozó a szolgáltatást a fogyasztónak a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti országban nyújtja távollévők között, egy másik országból.

3) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy vállalkozó és egy fogyasztó közötti, egy betéti társaságban fennálló részesedés kezelésére vonatkozó valamely vagyonkezelési szerződés, amelyet egyedileg nem tárgyaltak meg és amely alapján az alkalmazandó

63 Lásd: VKI kontra Amazon ítélet, 68. és 69. pont.

64 Bővebb magyarázatért lásd: Verein für Konsumenteninformation ügyre vonatkozó indítványom (C-191/15, EU:C:2016:388, 95–104. pont), és ezen ítélkezési gyakorlat megvitatásához, Mankowski, P., „Just how free is a free choice of law in contract in the EU?”, *Journal of Private international Law*, 2017., 13:2, 231–258. o., különösen 235–241. o.; Müller, M. F., „Amazon and Data Protection Law – The end of the Private/Public Divide in EU conflict of laws?”, *EuCML*, 2016., 5. sz., 215. és azt követő oldalak, valamint Hogan főtanácsnok Lovasné Tóth ügyre vonatkozó indítványa (C-34/18, EU:C:2019:245, 87–89. pont és 95–108. pont).

jog a vállalkozó és e társaság székhelye szerinti tagállam joga, e rendelkezés értelmében tisztességtelen, mivel nem tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy e jogválasztási kikötés ellenére, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, Rómában, 1980. június 19-én aláírásra megnyitott egyezmény 5. cikkének (2) bekezdése és az 593/2008 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján részesül azon kógens rendelkezések által biztosított védelemben, amely e feltétel hiányában alkalmazandó lenne.